Županijsko izvješće: Grad Zagreb

Godina provedbe: 2022

Broj održanih sastanaka: 6
Broj usvojenih programa: 3

Provedeni programi
Pojekt Resocijalizacija liječenih ovisnika

Provedene ostale aktivnosti
Izrada Akcijskog plana Grada Zagreba za djelovanje na području ovisnosti
Organizacija konferencije za medije povodom obilježavanja Mjeseca borbe protiv ovisnosti

Usvojeni dokumenti
u 2022. nije bilo usvojenih dokumenata, Radilo se na nacrtu Akcijskog plana Grada Zagreba za djelovanje na području ovisnosti te razradi programa u suradnji sa zdravstvenim, obrazovnim, socijalnim, sveučilišnim i odgojno obrazovnim ustanovama.

Problemi u radu
Povjerenstvo Grada Zagreba za prevenciju i suzbijanje zlouporabe droga te drugih oblika ovisnosti osnovano je i imenovano Zaključkom Gradonačelnika Grada Zagreba 18. svibnja 2022. godine. Nije bio problema u radu osim činjenice da je u ovom sazivu djelovalo od naprijed navedenog datuma.

Oblici suradnje i slično
U 2022. godine Povjerenstvo je indirektno ili direktno razvijalo suradnju sa gradskim upravnim tjelima, zdravstvenim, sveučilišnim i ostalim ustanovama upoznavalo sa sa programima i načinom finaciranja orgaanizacija civilnog društva koje se bave problematikom ovisnosti.

Ciljevi županijske politike prema Akcijskom planu
Nacrtom Akcijskog plana Grada Zagreba za djelovanje na području ovisnosti sukladno definiranim prioritetnim područjima nastojat će se djelovati na smanjenje ponude droge i tvari zabranjenih u sportu, povezanog kriminaliteta te dostupnosti alkohola, duhanskih i srodnih proizvoda, smanjenje potražnje sredstava koje izazivaju ovisnost i smanjenje ovisnosti mjerama prevencije, suočavanje sa štetnim posljedicama konzumacije sredstava koje izazivaju ovisnost i ponašajne ovisnosti mjerama rane intervencije, liječenjem, smanjenjem štete, rehabilitacijom, oporavkom te društvenom reintegracijom osoba s problemom ovisnosti, razvoj međunarodna suradnja te poticanje istraživanja i inovacije.

Utrošena financijska sredstva za područje suzbijanja ovisnosti (zlouporabe droga)
Iz proračuna županije: 1.745.435,11
Iz proračuna gradova: 1.745.435,11
Sveukupno:

Popis ustanova i organizacija koje djeluju u području suzbijanja zlouporabe droga na području županije
Socijalne ustanove: Hrvatski zavod za socijalni rad - podružnica Zagreb
Zdravstvene ustanove: Klinika za psihijatriju "Vrapče"
Psihijatrijska bolnica "Sveti Ivan"
Nastavni zavod za javno zdravstvo " Dr. Andrija Štampar"

Domovi zdravlja Grada Zagreba
KBC Sestre Milosrdnice
Nevladine organizacije: Udruga za kreativni socijalni rad
Udruga za unapređenje kvalitete življenja "LET"
Udruga za sprečavnje, informiranje, djelovanje i resocijalizaciju ovisnika- S.I.D.R.O.
Humanitarna organizacija " Zajednica Susret"
Društvo za socijalnu podršku
Hrvatska udruga za borbu protiv HIV-a i virusnog hepatitisa
Hrvatsko debatno društvo

Podatci o broju liječenih ovisnika od strane službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti (SZPO)
Sveukupan broj ovisnika o drogama: 614
Broj opijatskih ovisnika u prethodnoj godini: 405
Broj novopridošlih opijatskih ovisnika u prethodnoj godini: 3
Broj konzumenata ostalih droga (ekstazi, marihuana, kokain, speed i druge) u prethodnoj godini: 209
Broj novopridošlih konzumenata ostalih droga (ekstazi, marihuana, kokain, speed i druge) u prethodnoj godini: 97

Stopa liječenih ovisnika na području županije:

Izvješće o suradnji Službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti s nadležnim ustanovama (CZSS, DO, županijski uredi, NVO i druge relevantne ustanove) na području županije
Kontinuirano se tokom 2022. godine provodila multisektorska suradnja s institucijama u zdravstvenom, obrazovnom, pravosudnom, penalnom sustavu, uredom za probaciju, sustavom socijalne skrbi, nevladinim organizacijama (TZ Susret, TZ NE ovisnost, TZ Moji dani, Udruga za kreativni socijalni rad, Crveni križ, Udruga Let…).

U 2022. godini po uputi liječnika obiteljske medicine upućeno je 57% osoba, samoinicijativno 15,9), po uputi CZSS-a 8,1%, suda/ODO 7,7%, na inicijativu članova obitelji 7%. U odnosu na prethodnu godinu zapaža se porast udjela osoba upućenih od obiteljskih liječnika (16,3%) i na inicijativu CZSS (1,7%) uz pad dolazaka na inicijativu suda/ODO (9,7%), samoinicijativno (2,4%) i na inicijativu člana obitelji (2%)).

Trend zlouporabe droga i vrste droga i ovisnosti koje su se tijekom prethodne godine pojavljivale na razini županije, ocjena trenda zlouporabe droga u odnosu na prethodnu izvještajnu godinu
Zbog upotrebe droga u tretmanu je ukupno bilo 614 osoba, što je kontinuiran petogodišnji trend pada, od čega je većina muškaraca (79,64%) i većina prethodno liječenih (83,71%), najčešće zbog opijatske ovisnosti (78,21%).
Po prvi put na liječenje se javilo 100 osoba, od kojih samo tri osobe su liječene zbog opijatske ovisnosti, što je najniži broj u zadnjih pet godina.
Prema vrsti droge upotrebe kod osoba u tretmanu najzastupljeniji su opijati (65,96%), potom kanabinoidi (24,75%), slijede kokain (5,04%) i psihostimulansi (3,42%).
Zapažamo kako se nastavlja trend porasta udjela opijata (2020. 56,7% ; 2022. 65,96%), pad udjela kanabinoida (2020. 32%; 2022. 24,75%), a na liječenje se po prvi put javljaju osobe s upotrebom GBL/GHB.
U promatranom četverogodišnjem razdoblju (2019-2022) zapaža se, kako je u odnosu na predpandemijsku 2019., u pandemijskoj 2020. godini porastao udio liječenja zbog kokaina (2,30%) i psihostimulansa (1,50%), koji se u pandemijskoj 2021. smanjuje. U 2022. godini zapaža se mali porast udjela zbog kokaina (5,04%) i psihostimulansa (3,42%). Najviši udio liječenja zbog kokaina bio je u pandemijskoj 2020. godini (6,50%), a zbog psihostimulansa u 2022. godini (3,42%).

Među osobama koje su bile na liječenju zbog opijatske ovisnosti najzastupljenija je dobna skupina od 40 do 44 godine (34,9%), što ukazuje na starenje opijatskih ovisnika i potrebu zahtjevnije zdravstvene skrbi zbog zdravstvenih teškoća koje imaju.

Među osobama koje su bile na liječenju zbog neopijatske ovisnosti najzastupljenija je dobna skupina od 15 do 19 godina (28,9%). U njoj je najveći broj konzumenata marihuane, te je zadržan trend iz prethodne godine.

Poseban značaj imaju podaci o psihičkom i somatskom komorbiditetu kod osoba koje konzumiraju droge. Tako od ukupnog broja osoba liječenih zbog ovisničke problematike 54,39% ili 334 osoba ima barem još jednu psihijatrijsku dijagnozu, dok 10,26% ili 63 osoba ima barem još jednu nepsihijatrijsku (somatsku) dijagnozu što ukazuje na posebnu važnost i kompleksnost prevencije i liječenja upotrebe droga.

U promatranom petogodišnjem razdoblju rezultati probira na HCV pokazuju da je incidencija HCV kod testiranih opijatskih pacijenata ujednačena i bez značajnijih statističkih odstupanja. Prevalencija HCV-a u grupi opijatskih ovisnika u navedenom petogodišnjem razdoblju se kreće između 10-12% i pokazuje karakteristike stabilnog trenda. U 2022. godini upućeno je 14 HCV pozitivnih osoba na liječenje u Kliniku za infektivne bolesti Dr.Fran Mihaljević. Uz našu psihijatrijsku podršku i praćenje svi su uspješno završili program liječenja. U odnosu na starije protokole liječenja uočava se znatno bolja retencija i adherencija na terapiju, uz održanu razinu funkcioniranja. Nije bilo novootkrivenih pozitivnih na HIV (jedna pozitvina osoba koja je već u programu liječenja u Klinici za infektivne bolesti dr.Fran Mihaljević)

Broj i vrsta preventivnih i drugih programa koje je Služba provodila na razini županije i drugi relevantni podaci o stanju i kretanju zlouporabe droga na području županije

Preventivne aktivnosti i posebni programi provode se uz podršku grada Zagreba, te kroz financiranje projekta „Nova vremena-novi izazovi“ 2021.-2023, od strane Ministarstva zdravstva.
Djelatnici Službe sudjelovali su u radijskim i TV emisijama sa ukupno 28 sudjelovanja, gdje su obrađene teme vezane uz mentalno zdravlje i ovisničko ponašanje. Pripremaju se i objavljuju brojne preporuke za građane na web stranicama Nastavnog zavoda za javno zdravstvo " Dr. Andrija Štampar" . Obilježeno je 19 važnih datuma u području mentalnog zdravlja i prevencijie ovisnosti koji su popraćeni stručnim tekstovima.
Dostupan je priručnik za populaciju mladih Radim na sebi na Web-adresama Zavoda i Grada Zagreba:
https://www.stampar.hr/mentalno-zdravlje-mladih
https://www.zagreb.hr/podrska-na-dlanu/158212

Na profilu Službe za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti na društvenoj mreži Facebook objavljena je 143 objava, što je u prosjeku, dvije do tri objave tjedno. Pratitelji su ove godine najviše reagirali na psihoedukativan sadržaj o simptomima anksioznosti i depresije (8102) i Svjetski dan prevencije suicida (6767) te na psiheodukativni sadržaj na temu granica (4674 pregleda). Zapaža se kontinuirani porast broja pratitelja i krajem 2022. bilo ih je 5508, što je 469 više u odnosu na prethodnu godinu, većina su žene (88,1%) u dobnoj skupini od 35 do 44 godine.
Na profilu Službe na društvenoj mreži Instagram također zapažamo kontinuirani porast broja pratitelja i krajem 2022. bilo ih je 2623, što je porast (8,34%) u odnosu na prethodnu godinu, većina su žene (88,9%) u dobnoj skupini od 25 do 34 godine (48,5%).
Program Ja – roditelj nastao je 2020. godine kao odgovor na okolnosti pandemije Covid -19 i ograničenja grupnog rada prateći postojeće, ali i pojačane potrebe roditelja za edukacijom, što se nastavilo provoditi i ove godine pa je na internetskim stranicama Zavoda u posebnom odjeljku objavljeno 9 stručnih tekstova tijekom 2022. kao odgovori na konkretna roditeljska pitanja.
Program „Učim i znam“ kontinuirano se provodio tematskim mjesečnim tribinama u skladu sa školskim kalendarom (osim travnja i rujna kada zbog školskog kalendara nije bilo moguće) pa je održano 8 tribina za ukupno 5296 osoba od čega 1942 direktnim praćenjem i 3354 naknadnim pregledom. Kao i prethodnih godina, uz roditelje kojima je tribina prvenstveno namijenjena, tribine prati sve veći broj zainteresiranih profesionalaca kao i šire građanstvo.
U Programu „Jačanje kompetencija u radu s mladima“ realizirano je 7 radionica, 3 predavanja, 8 koordinacija i 27 supervizijskih susreta. Aktivnosti su se odvijale u 8 srednjih škola, 1 osnovnoj školi i 1 dječjem vrtiću. U svim aktivnostima je ukupno sudjelovao 301 sudionika (profesori, stručni suradnici i odgajatelji).
Program „Profesor sam, pomozite!“ počeo se provoditi u listopadu 2022. godine. Nastao je kao odgovor na sve veće

potrebe nastavnika i stručnih djelatnika u osnovnim i srednjim školama. Program se provodi u 4 srednje i 1 osnovnoj školi. Program se provodi kroz superviziju slučaja, edukativnu i timsku superviziju. Od listopada do prosinca održano je 11 supervizijskih susreta.
Program „Večernja škola za roditelje“ u protekloj godini počela je i završila radom 14. grupa polaznika. Održano je 8 radionica za ukupno 36 obitelji. Grupu su činili uglavnom roditelji adolescenata - klijenata Službe za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti.
Program „Avanture studiranja“ namijenjen je ranom prepoznavanju smetnji mentalnog zdravlja, preciznije anksioznih i depresivnih smetnji, u studentskoj populaciji u okviru čega smo stupili u kontakt s 31 fakultetom Sveučilišta u Zagrebu i ponudili im suradnju u vidu predavanja za studente o najčešćim mentalnim smetnjama u studentskoj populaciji.

Povodom obilježavanja Dana prevencije hepatitisa, Svjetskog dana borbe protiv AIDS-a Služba je održala Dan otvorenih vrata tijekom kojeg su svi zainteresirani mogli doći na testiranje HIV-a i hepatitisa C, brzim testovima iz sline uz mogućnost informativno-savjetodavnog razgovora sa stručnim timom Službe.
Krajem 2022. godine organiziran je 1. simpozij o problemu ovisničkog ponašanja mladih "Mladi i ne (ovisni)“. Cilj simpozija bio je okupiti što veći broj stručnjaka koji se bave prevencijom i ranim intervencijama vezanim uz ovisničko ponašanje mladih. Kroz predavanja i rasprave željelo se ukazati na važnost preventivnih aktivnosti i ranih intervencija u suzbijanju problema ovisnosti kod mladih. Simpozij je bio namijenjen stručnjacima u zavodima za javno zdravstvo, bolnicama, centrima za socijalnu skrb, školama te drugim institucijama i udrugama koje se bave tom problematikom. Simpozij je održan u hibridnom obliku (uživo i online, putem You tube kanala). Na simpoziju je sudjelovalo 11 predavača, 55 osoba pratilo je simpozij uživo, a 844 osobe online, do kraja godine zabilježeno je više od 2.300 pregleda, simpozij je i dalje dostupan na You tube kanalu Zavoda.

Sveukupno utrošena sredstva za provedbu istraživanja iz proračuna županije: -
Broj kaznenih djela vezanih uz zlouporabu droga na području županije: 105
Broj prekršajnih prijava vezanih uz zlouporabu droga na području županije: 1015
Broj zapljena: 1609

Vrste zaplijenjenih droga
Kokain(g) -19.596,0
Hašiš(g) - 21.492,0
Heroin - 2.923,0
Marihuana(g) - 298.307,0
Biljka kanabis(kom) - 1802
MDMA(kom) - 1548
Amfetamin (g) - 20.730,0
lijekovi (kom) - 138.974,0
Metadon -15
Heroin otopina-7
LSD - 353
Ulje kanabisa(ml) -200,7